

1.5. Kaside

Kasideler, ağırlıklı olarak Allah (c.c.) ve Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkındadır. Güftenin formu ne olursa olsun muhteva eğer Allah'ın (c.c.) birliğinden ve yüceliğinden bahsediyorsa "tevhid", Allah'a yalvarıyorsa "münâcât", Hz. Muhammed'in (s.a.v.) üstün özellikleriden söz ediyorsa "na't" ismini alır ve bu şiirler de kaside olarak okunur. Bunları besteli olan tevhid, münacat ve na't formlarıyla karıştırmamak gerekir.

Kasîdeler mevlîd bahirleri aralarında da okunabilir. Fakat bahirler arasında okunan kasîdelerin bahre uygun konularda olması gerekir. Günümüzde bahirlerin ortasında da kasîde okunmakta ise de bu, anlam bütünlüğü açısından pek uygun görülmemektedir. Bunun yanında kasîdelerin mevlîd okur gibi okunmamasına dikkat edilmelidir.

Kasîde okuyan kasîdehanlar, makamları çok iyi bilmeli ve kullanmalıdırlar. Daha çok hâfız ve zâkirlerden ortaya çıkan kasîdehanların en meşhurları arasında Enderunlu Hafız Hüsnü, Hafız Sami, Said Paşa İmamı Hasan Rıza, Hafız Kemal ve Kani Karaca sayılabilir.

Mûsikî açısından kasideleri bir kompozisyon gibi düşünebiliriz. Kompozisyonun giriş, gelişme ve sonuç bölümü olduğu gibi kasidelerin de zemin, meyan ve kararının olması gerekir. Hatta tıpkı noktalama işaretleri gibi yeri geldiği zaman abartılmadan kasidelerde makamdan makama geçkiler yapılabilir.

Son olarak, kaside okunurken dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardan bir tanesi de nağmelerin seçimidir. Daha çok dinî duyguları çağrıştıran, insanlara okuduğu kasidenin güftesini hissettiren nağmeler seçilmelidir. Gazelle asla karıştırılmamalıdır. Örneğin, kasidelerin giriş cümleleri olan "Aman Ya Hazret-i Allah", "Meded yâ Resûlallah" gibi cümleleri, gazelde veya gazellerin giriş cümlelerini kasidelerde kullanmamak gerekir.